

okusnim ovojem, na katerem je naslikana pisateljeva podoba. Snopič velja 32 h. Urednik je Ksaver Dvořák, prof. višje deklške šole v Pragi.

Pruské usilování o země české! Studie dějepisná od Fr. A. Slavíka. Nákladem Fr. Šimáčka. Cena 1 K. — „Kako si Prusi prizadevajo, da bi dobili češke dežele“ — tako se imenuje najnovejša zgodovinska knjiga, ki jo je pred nedavnim izdal F. A. Slavík. Najbolj se ozira na Marijo Terezijo in na Friderika II., ko popisuje preteklost, pa mnogo pove tudi o sedanjosti. Več kakor tridesetkrat je šlo za obstanek dežel češke krone v zadnjih 300 letih; največkrat v 18. stoletju, zadnjič pa l. 1866. — Versko vprašanje je bilo do konca 18. stoletja v rokah pruskih kraljev ono sredstvo, s katerim so si često izvrstno pomagali. Friderik „Veliki“ je razglasil v Evropi krilate besede: „In meinen Staaten kann ein jeder nach seiner Façon selig werden!“ Te besede se glase sicer zelo svobodomiselnó, a vendar se je na Pruskem vedno najbolj gojil protestantizem, in že takrat so živeli v čeških deželah agentje, podpirani od pruske vlade, ki so med češkimi protestanti vzdržavali ter netili hrepenenje po zvezi s Prusijo. O tem je pisal tudi sedanji češki minister dr. A. Rezek v svoji knjigi: „Dějiny proučování náboženského v Čechách.“ Propaganda sedanjih Vsenemcev pod gêsлом „Los von Rom“ ni torej nič novega. — S Friderikom II. se Prusi zelo ponašajo — in po vsej pravici. Napravil je iz majhne deželice evropsko velesilo. In v čigavo škodo? V škodo čeških dežel in v škodo Avstriji. Pri tem se ni oziral na to, kaj pravita pravica in pravost. Deloval je sicer dosledno, a lažnivo, nezvesto, zvijačno in s skrivnimi spletkami. Tako delovanje je imenoval „diplomatično“. Nekoč je pisal svojemu ministru: „Če je mogoče pridobiti kaj pošteno, bodimo pošteni! Ako je treba goljufati, bodimo goljufi!“ Značilno je zanj še drugo načelo: „Čas je treba porabiti; v motni vodi je dobro ribariti!“ Ker se Nemci tako ponašajo ž njim, je pač vredno, da izvemo, kakšno mnenje je on sam imel o svojem narodu? Bil je francoski voltairjanec. Nekoč je rekel: „Die verfluchte Raçe, zu der wir gehören...“ — Dobo in delo Friderika II. popisuje ta zanimiva knjiga. Prav bi bilo, da bi se kar možno največ razširila, da bi postala ljudska čitanka, v kateri bi vsi češki politiki — in tudi drugi — vsak dan prebrali vsaj en oddelek.

Fr. Štingl.

Iz drugih književnosti.

Handbuch der Kunstpflege in Österreich. Herausgegeben vom k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht. Redigiert von Wilhelm Freiherrn von Wechbecker. Wien. 1902. V platno vezana knjiga velja 8 K. — Zanimiva, 808 + XVIII strani obsegajoča knjiga nas seznanja z umetniškim teženjem in delovanjem naše državne polovice. Razdeljena je na tri dele. Prvi del govori o oblasti, ki načeljuje umetniškim zavodom, drugi o umetniških in umetnoobrtnih šolah, in tretji popisuje društva in zbirke po posameznih kronovinah. Na koncu so pridejana razna kazala.

Ta pregledna zbirka nas mahoma pouči, da se je za slovenske pokrajine storilo v umetniškem oziru še prav malo, a kaže nam tudi, da se sami premalo menimo za natančnejše spoznavanje domačih umetnin. Z ubogo Kranjsko se bavi ta knjiga na celih šestih straneh! Površen pogled pa kaže, da bi se dalo še marsikaj omeniti. Zbirke nekaterih naših veljakov niti po imenu niso navedene, n. pr. Auerspergova, Wurzbachova itd. Isto velja o zbirkah raznih novcev. Želeti bi bilo, da se dotični lastniki sami oglašé in svoje zbirke na kratko popišejo.

Oddelek za Kranjsko (str. 446—452) omenja „Rudolfinum“, licejsko knjižnico, „Muzejsko društvo“, „Slovensko umetniško društvo“, „Društvo za krščansko umetnost“, kranjsko umetno tkalnico, zbirke in knjižnice v Strahlovem gradu v Stari Loki, v župnem arhivu kranjskem, v kolegiatnem kapitolu in v frančiškanskem samostanu v Novem mestu, na Wagenspergu in v Boštajnu pri Žalini.

Upamo, da si pridobi Kranjska in sploh slovenska pokrajina častnejši popis v prihodnji izdaji te sicer lepe knjige **V. Steska.**

Die Heimarbeit in Österreich. Bericht der k. k. Gewerbeinspectoren. Herausgegeben vom k. k. Handelsministerium. III. Band. Wien, 1901. Alfred Hölder. I., Rothenthurmstrasse 15. Druck der k. k. Hof- und Staatsdruckerei. 4° Str. 366. — To je celotno poročilo o domači obrti v naši državi. Sestavljeno je po natančnih uradnih podatkih. Nas zanimajo seveda pred vsem slovenske dežele. Jako obširno je popisana kranjska domača obrt: lončena, žeb-ljarska, lesena, slamnata, pletarska, sitarska, krtačarska, tkalska, čipkarska, krojaška, čevljarska in mesna domača obrt. Popisala sta jo gospoda dr. Valentin Pogatschnigg in J. Taus. Koroško domačo obrt je popisal Leopold Dobersberger, spodnještajersko J. Taus in doktor V. Pogatschnigg, Primorsko pa Dominik Cogliovina. Posebno lepe so slike, ki nam kažejo kranjske